

Čís. 5594.

Odpůrčí nárok v úpadku.

Podmínkou odpůrčího nároku dle §u 28 čís. 4 konk. ř. jest, že se úpadce účastnil jako smluvní strana na právním jednání, jemuž se odporuje; nestačí, že právní jednání dotýká se jeho majetku.

»Mrháním« jmění dlužno rozuměti předání majetkových částí, při němž se nedbá lehkomyšlným způsobem právě jich hodnoty. Předpokládá se, že třetí osoba v jednání, jehož se účastnila, to seznala neb seznati musila.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1925, Rv I 1498/25.)

Správce úpadkové podstaty firmy B. domáhal se na žalovaném, by právní jednání, jímž přešlo operační křeslo do držby žalovaného, bylo vůči úpadkovým věřitelům prohlášeno za bezúčinné a by žalovaný byl uznán povinným vydati křeslo žalobkyni. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pokud se odpůrčích důvodů týče, dlužno je přezkoumati jen v mezích dovolacích vývodů (§ 504 c. ř. s.). Tu se pak především uvádí v dovolání, že prodej operačního křesla žalovanému proto, že větší část kupní ceny byla sčítována na dluh Aloise K-a u žalovaného, jest neplatný, stal-li se bez svolení vyrovnacího správce. Tím má dovolatel patrně na mysli ustanovení §u 8 odst. (2) a (3) vyr. řádu. Je-li tomu tak, jest ovšem právní jednání vůči věřitelstvu bezúčinným, což může uplatniti za úpadkové věřitele správce podstaty, byl-li úpadek, jako je tomu v tomto případě, zahájen současně se zastavením anebo na základě návrhu podaného do 14 dní po zastavení vyrovnacího řízení. Odvolací soud zjistil, že z kupní ceny 5.500 Kč bylo dle ujednání 4.500 Kč odpočteno na pohledávku žalovaného za Aloisem K-em a že firma B., jež prodané operační křeslo vyrobila, obdržela pouze 1.000 Kč. Lze připustiti, že jest správným názor dovolávající se strany, že obchod za takových podmínek není pravidelný, avšak bezúčinnost takového právního jednání nemůže býti uplatněna, nebylo-li prokázáno, že žalovaný znal anebo poznati mohl okolnosti, jež činí jednání protizákonným, leda že věděl neb věděti měl, že vyrovnací správce se opřel výkonu právního jednání. Odvolací soud zjistil, že Alois K., s nímž žalovaný byl již delší dobu v obchodním spojení, neřekl mu, nabídnuv mu operační křeslo ke koupi, od koho je má, že žalovaný nemohl míti za to, že K. není oprávněn křeslo prodávati, že žalovanému to nebylo nápadno, protože K. takové křesla prodával též jiným firmám, že křeslo bylo prodáno žalovanému za částku ještě vyšší než sama žalující strana jeho cenu udává. Mohl-li se tedy žalovaný domnívati, že jedná s K-em osobně, a nikoli jako se společníkem fmy. B. a spol., jest správný názor, že mohl beze zvláštních pochybností též větší část kupní ceny zaúčtovati na soukromý dluh Aloisa K-a a nevěděl a věděti nemohl, že se jedná o obchod firmy, nad

to takový, jenž svým ujednáním vybočuje z obvyklého obchodování firmy, že se stal bez svolení vyrovnacího správce nebo že správce zakázal jeho provedení. Nedostává-li se však byť jen jednoho z těchto předpokladů, není možno bezúčinnost právního jednání vůči věřitelstvu prosaditi. Tvrzení v dovolání, že žalovaný nejednal bezelstně, protože jak s Aloisem K-em, tak i s firmou B. již mnohá léta uzavíral obchody a s K-em vyjednával též jako se společníkem této firmy, jest jednak novotou, jednak se přiči shora uvedenému zjištění. V dovolání se dále provádí, že obchod byl vůči úpadkové podstatě firmy B. odporovatelný podle §u 28 čís. 4 a §u 31 čís. 2 konk. ř., poněvadž se na každý případ jedná o obchod této firmy, nechť Alois K. vystupoval jakýmkoli způsobem. Avšak ani v tom směru není odpůrčí nárok odůvodněn. Dle §u 28 čís. 4 konk. ř. lze za podmínek tam uvedených odporovati jen smlouvě o kup, směnu a dodávku. V tomto případě šlo o smlouvu kupní, sjednanou v posledním roce před vyhlášením úpadku, nedostává se však ostatních podmínek. Dovolatel uplatňuje tuto odporovatelnost ohledně úpadkové podstaty firmy B. Podmínkou tohoto odpůrčího důvodu jest, že úpadce se účastnil jako smluvní strana na právním jednání, jemuž se odporuje. Nestačí tedy všeobecná podmínka odporovatelnosti, že právní jednání se dotýká úpadcova majetku (§ 27 konk. ř., srv. též R. Bartsch, Konkursní právo, sv. II. str. 225, 244). Alois K. byl sice společníkem uvedené firmy, a otázka, zda na odporovatelném právním jednání se společnost jako nynější úpadce obecný účastnila svým oprávněným zástupcem, se posuzuje dle hmotného (občanského neb obchodního) práva. Avšak zjistil-li odvolací soud, že při koupi nikdo za společnost nejednal, nemožno tvrditi, že právní jednání, jemuž žalující strana z řečeného důvodu odporuje, bylo sjednáno společností jako nynějším úpadcem. Chybí však také další náležitosti tohoto odpůrčího nároku. Mrháním jmění rozuměti sluší předání majetkových částí, při němž se nedbá lehkomyšlným způsobem pravé jich hodnoty a předpokládá se, že třetí osoba v jednání, jehož se účastnila, to seznala, neb poznati musila. Dle zjištění napadeného rozsudku sjednal však žalovaný s Aloisem K-em za koupené operační křeslo cenu dokonce vyšší, než jakou hodnotu sama žalující strana mu přikládá. Mimo to, nevěděl-li žalovaný, že Alois K. jedná jako společník firmy, nemohlo mu ani býti nápadným, že větší část kupní ceny byla zaúčtována na soukromý dluh K-ův, má-li se za to, že K. tímto způsobem promrhal lehkomyšlně jmění společnosti a poškozoval její věřitele.

Čís. 5595.

Odkazovník, bydlící v tuzemsku, jest oprávněn domáhati se na dědici vyplacení odkazů v KČ, třebaš pozůstalost byla projednána v cizině (ve Vídni) a odevzdací listina stanovila pro výplatu odkazu měnu cizí (rakouskou).

(Rozh. ze dne 29. prosince 1925, Rv I 1521/25.)

Zůstavitelka, československá příslušnice, ustanovila v závěti, zřízené roku 1916 v Čechách, žalovanou universální dědičkou a odkázala